

HET VRAAGSTUK AFL 7 DEF	
Aantal minuten:	31
Aantal sprekers:	4
Taal:	Nederlands

- SP2: Als je als zzp'er op vier of vijf verschillende plekken opdrachten verzamelt en je moet dat allemaal naast elkaar gepland krijgen in je week, dan ben je daar heel druk mee. Dus ik had eerst een soort van schrik van: nou heb ik dit allemaal voor niets gedaan. En toen besepte ik me ineens hé, maar wacht eens even, mijn hele inkomsten vervallen. Hoe ga ik dit doen? De bedoeling was om hier juist ook geld te gaan verdienen en om mezelf staande te kunnen houden. Dat verdween ineens, want ja, ik werd nergens meer betaald. [00:00:39]
- SP1: Het jaar waarin we deze podcast gestart zijn, 2020, bleek een crisisjaar te worden en een deel van 2021 ook. Mensen verloren geliefden, mensenrechten kwamen onder druk te staan en bedrijven gingen failliet. De crisis en alle maatregelen die daarbij genomen werden, hebben hard om zich heen geslagen. Waarbij veel bevolkingsgroepen werden geraakt. Dat het mentaal zwaar op mensen drukt, zien we aan de overspoeling in de GGZ. Toch willen we naar een probleem kijken, die niet zozeer ontstaan lijkt door deze crisis, maar wel des te schrijnender bloot is komen te liggen. Een tweedeling in ons land op een van de meest essentiële hoofdstukken in onze levens, werk en inkomen. Een splitsing waar enerzijds mensen staan die klappen als dit op kunnen vangen en anderzijds een groep die des te fragieler geworteld is wanneer er een storm komt. [00:01:22]
- SP2: En daar waar ik eerder altijd dacht: ik ben niet kwetsbaar, werd ik ineens heel kwetsbaar, want ik ging vanuit zorg, krampachtig zoeken naar werk. [00:01:34]
- SP1: Tijdens een crisis ontstaan er nieuwe situaties op de arbeidsmarkt. Wat zijn de structurele problemen die we tegenkomen in dit soort verhalen? En hoe kan er een situatie gecreëerd worden waar iedereen gelijke kansen krijgt? Want op papier heeft elk mens dezelfde rechten, maar hoe ziet de praktijk eruit? Mijn naam is David Achter de Molen. En voor het College voor de Rechten van de Mens is dit het vraagstuk. Met in deze aflevering de vraag: wie blijken tijdens een crisis het kwetsbaarst op de arbeidsmarkt? [00:02:31]
- SP2: Nou mijn naam is Dore. Ik ben zzp'er. [00:02:34]
- SP1: Ja, ik ook. [00:02:35]
- SP2: Ah, nou dat is toevallig. [00:02:38]
- SP1: Dit is Dore Kemra, Dore is opgeleid als ergotherapeut en gaat vanuit die achtergrond het onderwijs in. Na een aantal jaren besluit ze dat haar ware passie ligt bij het verzorgen van yogalessen en het zelf verzorgen van coaching. [00:02:53]
- SP2: Toen heb ik besloten om met een soort overgangsjaar ja, afscheid te nemen van mijn vaste contract en echt als zzp'er aan de slag te gaan. Ik ben in 2017 of 2018 getart met de yogalessen die ik gaf. [00:03:12]
- SP1: Eigen school? [00:03:14]
- SP2: Nee, ik ben voor verschillende yogascholen en een sportschool gaan werken. Zo verplaatste ik me doordeweeks naar allemaal verschillende plekken en dan had ik

vaste lessen die ik doordeweeks gaf en ik had soms eenmalige dingen waar ik voor gevraagd werd via verschillende werkgevers. Op een gegeven moment zelfs twee yogascholen in één straat. Dus dat kon ik zo van de een naar de ander lopen. [00:03:36]

SP1: Om zichzelf een financiële overgangperiode te geven, richting het ondernemerschap, blijft Dora voor een deel werken in het hbo-onderwijs. [00:03:42]

SP2: Toen heb ik besloten, nou dan werk ik nog één jaar op de hogeschool voor twee dagen in de week. En dan maak ik een hele mooie overgang naar zzp-schap en dan geef ik mezelf de tijd om in die drie dagen die ik dan over heb, ja echt wat neer te gaan zetten, zodat ik helemaal voorbereid die stap maak. [00:04:02]

SP1: Wanneer Dore eindelijk de stap waagt, kondigt op 15 maart 2020 toenmalig minister van volksgezondheid Bruins aan dat alle sportscholen, in eerste instantie voor drie weken, moeten sluiten. [00:04:14]

SP0: Twee, ook sport- en fitnessclubs, sauna's, seksclubs en coffeeshops sluiten vanaf zes uur vandaag en blijven tot en met 6 april dicht. [00:04:24]

SP2: Direct was mijn agenda leeg. En ik kreeg eigenlijk van alles yogascholen in twee, drie dagen tijd bericht, ja de deuren gaan dicht, dus we gaan geen lessen meer geven. En daardoor dat hele programma wat ik had opgezet voor mezelf waar ik best wel flink naartoe had gewerkt, dat viel eigenlijk in het water. Terwijl ik dus geen yoga, geen meditatie meer kon geven, kon ik me ook niet gaan oriënteren bij bedrijven en meelopen, want je mocht nergens meer naartoe. Je kon niemand meer benaderen. Iedereen zat in zijn eigen sores. Ja, ik schrok er best wel van. Ik heb dus een hypotheek, want ik heb mijn woning gekocht toen ik ja, werkte op de hogeschool. [00:05:16]

SP1: Ja, slim. [00:05:17]

SP2: Ja en ik heb altijd geleerd dat sparen heel belangrijk was. En in de aanloop naar deze stap heb ik ook dat geprobeerd heel goed te doen. Maar daardoor, ik werkte al echt minder dan ik deed. Dus ik had al wel wat geteerd uit mijn spaarpot. Ja, ik raakte wel echt in paniek. Ik denk dat dat ook de grootste zorg is geweest die in de afgelopen anderhalf constant teruggekomen is. De hele tijd denken aan geld en geen geld hebben. En geen vooruitzicht voor inkomsten. Ik ben daar heel veel mee bezig geweest, omdat ik ook stappen wilde zetten door bijvoorbeeld van woning te gaan wisselen. Ja, dat ging niet, want ik had geen inkomstenbron. Nou je krijgt geen hypotheek als je geen aanwijsbare inkomstenbronnen hebt. Dus ik moest gaan teren op mijn gespaarde geld. Beslissen dat ik dit jaar voor het eerst weer op vakantie ga, ik ben in 2020 januari voor het laatst teruggekomen van vakantie. Daarna ben ik één nacht op de camping geweest. Ik heb zeg maar iets ontwikkeld dat ik bij alles let op wat ik uitgeef nu. Ja, hoe gaat dat zijn op vakantie? Wordt het vakantie of wordt het vooral weer elke dag denken, o misschien moeten we het wel wat rustiger aandoen? En er zat nog iets anders achter, ik heb in mei vorig jaar een flink auto-ongeluk gehad. Uiteraard onverzekerd als zzp'er, omdat je ja, met yogales geven niet echt genoeg verdient om goed verzekerd te zijn, ik kon geen les meer geven. Dus ja, toen werd de financiële paniek natuurlijk nog groter, want ik dacht, hetgeen waar ik op kan steunen en kon vertrouwen, was yoga geven. En elke werkgever was ook heel erg bereid om mij terug te halen. Maar ik kon het zelf niet meer. En toen dacht ik: ja wat moet ik nou doen dan? [00:7:18]

- SP1: Ook kan Dora vanwege haar situatie ook geen gebruik maken van overheidssteun. [00:07:22]
- SP2: Nou ja, omdat ik van januari tot juni of juli nog op de hogeschool een inkomen heb gehad, voor die dagen die ik werkte, ja en het aantal uren wat ik dan daarnaast wel of niet... [00:07:37]
- SP1: Het vervalt gewoon helemaal. [00:07:38]
- SP2: Ja, het verviel gewoon. Dus ik kon daar... Nee, ik kon geen aanspraak doen. [00:07:43]
- SP1: En daar waar Dora zich hiervoor totaal niet kwetsbaar voelde op de arbeidsmarkt, kwam ze opeens in een situatie die niet langer houdbaar leek. Yogascholen gesloten, een auto-ongeluk, waardoor ze überhaupt niet snel aan het werk zou kunnen, onbetaalbare arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor zzp'ers en tussen wal en schip vallen wat betreft overheidssteun. Een andere plek waar flinke klappen vielen, was het praktijkonderwijs. [00:08:06]
- SP3: Ik ben Dorien Kaik. Ik werk bij het ROC Nijmegen. En het is inderdaad een oud schooltje waar we met zes opleidingen zitten. De opleiding dienstverlening, dat is een niveau 2 opleiding. Pedagogisch werk, niveau 4. Een opleiding verpleging. [00:08:20]
- SP1: Waar een mbo-school bij uitstek de plek is waar leerlingen de praktijk nodig hebben om te leren, viel ook deze mogelijkheid voor een groot deel weg. [00:08:28]
- SP3: Mbo-studenten leren eigenlijk vooral door praktisch bezig te zijn. Door gewoon echt in de praktijk te voelen wat van hen gevraagd wordt. Zich mede verantwoordelijk te voelen, zich belangrijk te voelen. Dat is waar zij van leren. [00:08:41]
- SP1: Je hoort de stem van Dorien Kaik, die ook op haar ROC Nijmegen klappen zag vallen, aangezien veel stages kwamen te vervallen bij gebrek aan prioriteit. Ze richtte samen met de opleiding een praktijk-leercentrum op. [00:08:54]
- SP3: We zitten in een soort kraakpand. Dat moet je je voorstellen. Het is echt een heel oud schoolgebouw en is eigenlijk echt ook opgericht vanuit problemen voor studenten die geen stageplaatsen konden vinden. [00:09:08]
- SP1: Hoe werkt dat precies, als je bijvoorbeeld een doktersassistent hebt, die heeft er natuurlijk baat bij om twee jaar lang in een ziekenhuis te lopen. Boots en jullie dan een soort ziekenhuis na of hoe moet ik dat zien? [00:09:18]
- SP3: Nou bij die doktersassistent moet je niet denken aan alleen een ziekenhuis, maar ook huisartsenpraktijken en poliklinieken in een ziekenhuis. Daar komen ze te werken uiteindelijk, Dus hebben eigenlijk een heel goed arbeidsperspectief, maar door corona bijvoorbeeld, zijn er ontzettend weinig begeleiders beschikbaar. En dat geldt eigenlijk voor al onze beroepen. Door corona merken wij dat er erg weinig stagebegeleiding mogelijk is en daar zit eigenlijk een beetje de bottleneck. En wij proberen hier dus een huisartsenpraktijk na te bootsen. En wij hebben dus uit nood, maar ook daardoor zijn er ontzettend veel ideeën ontstaan. Hebben wij een heel simulatenteam aangenomen, acteurs. En bij doktersassistenten werkt dat echt geweldig goed. Die zitten met de ruggen naar elkaar toe en die bootsen dus triage na. Dat is een beroepstaak van een doktersassistent. En de bedoeling is

ook om te kijken van hoe serieus is dat? Hoe ernstig is het eigenlijk? Is het levensbedreigend of kan het wachten? En dat is een beroepstaak die noemen ze triage. En dat kun je dus ontzettend goed simuleren. Dus op die manier bootsen wij de praktijk na en ja, leert de student wat er van hem verwacht wordt. [00:10:38]

SP1: Dorien legt uit dat het vinden van stages voor de leerlingen elk jaar al een uitdaging is, maar dat het juist nu, door het uitbreken van een pandemie, een onwerkbaar situatie werd. [00:10:47]

SP3: Wat bijvoorbeeld bij de opleiding verpleging heel erg speelt, is dat er al grote personeelstekorten zijn in de zorg en die grote personeelstekorten die zijn eigenlijk nog dringender geworden in coronatijd. Dus er zijn heel veel verpleegkundigen verplaatst naar waar er grote problemen waren. En daardoor is er eigenlijk onvoldoende begeleiding. En opleiden is geen prioriteit geweest. Wat natuurlijk ook logisch was in die crisis, maar dat heeft voor onze studenten ja, enorme gevolgen gehad. [00:11:22]

SP1: Na allerlei pogingen om alsnog aan te sluiten op bestaande hulpvragen, bleek de school haar studenten nergens kwijt te kunnen om ze de broodnodige praktijkervaring te geven. Het ROC Nijmegen richtte daarom begin van het jaar het praktijk-leercentrum op, om zo enigszins de praktijk na te bootsen, om leerachterstanden binnen de perken te houden. [00:11:41]

SP3: Wij zijn ook denk ik wel iets soepeler, we zijn echt soepeler geworden. Wat kan online en wat niet? Ook examens online en allerlei mogelijkheden zijn ook wel echt ontstaan gedurende die coronasituatie. En ook vaardigheidsonderwijs is eigenlijk heel snel toch weer opgepakt. Dat is een klein onderdeelje van wat wij hier doen. Maar ik denk dat het heel erg meevalt. En ook de toelaatbaarheid naar volgende schooljaren, die zijn echt wel soepeler gehanteerd, zodat studenten gewoon door kunnen en niet te veel achterstand oplopen. Maar met name de jongerejaars die hebben er echt onder te leiden gehad. Maar ook qua en dat hebben wij hier ook wel gevoeld, wat je overal hoort natuurlijk, qua verbinding. Qua verbinding met het beroep waar ze voor gekozen hebben. Daar hebben ze helemaal geen binding, ze hebben helemaal geen gevoel bij van waar ze voor gekozen hebben. Daar hebben ze geweest stage-ervaring voor nodig: o ja, dit is wat de praktijk is waar ik voor kies, maar die voelen ze nog helemaal niet. Ze voelen ook geen binding met hun klasgenoten. Dat is ook zo ontzettend nodig als je een beroepsopleiding gaat starten, dat weet je ook nog wel van jezelf, ja nou, dan kom je uit zo'n wereld van de middelbare school en je gaat echt starten met een beroepsopleiding. Ja, dat gevoel is er echt veel minder dan andere jaren. [00:13:15]

SP4: Wij hebben gekozen voor werk, omdat het hebben van werk of het hebben van uitzicht op goed en veilig werk is fundamenteel. Als je geen werk hebt, geen toegang hebt tot de arbeidsmarkt, dan sta je feitelijk buiten spel. Dan doe je niet mee in de samenleving. [00:13:34]

SP1: Na mijn belletje met Dorien verwelkom ik collegelid Nicola Jägers, die aanschuift in mijn studio in Utrecht, [00:13:40]

SP4: Mijn naam is Nicola Jägers. Ik ben collegelid bij het College voor de Rechten van de Mens. En daar werk ik en daarnaast ben ik hoogleraar mensenrechten aan de universiteit van Tilburg. Ik heb mij met name beziggehouden met arbeidsmarkt en mensenrechten. Dus denk aan zaken zoals zwangerschapsdiscriminatie,

leeftijdscriminatie. En de laatste paar maanden heb ik me met name beziggehouden met de jaarlijkse rapportage van het College. [00:14:07]

SP1: De jaarlijkse rapportage van het College voor de Rechten van de Mens richt zich uiteraard op de gevolgen van de coronapandemie. [00:14:12]

SP4: En wij spitsen dat toe op de arbeidsmarkt. Het hebben van werk, het recht op arbeid, is echt een essentieel mensenrecht, om mee te kunnen doen in de samenleving, maar ook zo belangrijk dat de overheid dus allerlei plichten om te zorgen voor voldoende werk, voor veilige werkomstandigheden, voor sociale zekerheid als je je werk kwijtraakt. Dat er geen discriminatie plaatsvindt op de arbeidsmarkt. Als je geen werk hebt, raakt dat ook weer allerlei mensenrechten. Als je niet voor voldoende inkomen kunt zorgen, dan raakt dat aan jouw recht op een behoorlijk levenstandaard. Je kunt in armoede terecht komen. Recht op gezondheid komt in het geding. Dus het hangt heel erg samen, het is echt een fundamenteel recht in relatie ook tot andere mensenrechten. [00:14:58]

SP1: Ik moet ook zeggen, als jij zegt: je hebt recht op arbeid in Nederland, waar ik ook een beetje denk: oké, als ik dus morgen mijn klussen verlies, dan is het de verantwoordelijkheid van een ander, de overheid of zo, dat ik werk. Ik merk dat ik ook een beetje zo naar achteren ga leunen. [00:15:10]

SP4: Nee, zo is het natuurlijk helemaal niet. Nee, het is niet zo dat de overheid maar moet zorgen dat iedereen een baan heeft, zonder dat personen daar zelf iets aan moeten doen. Waar het om gaat is dat iedereen, dat zeggen we ook in onze jaarrapportage, de overheid moet zorgen voor een rechtvaardige arbeidsmarkt. En dat houdt in dat iedereen, ongeacht persoonskenmerken, dus ongeacht de kleur van je huid of je geslacht of je afkomst, gelijke kansen moet hebben op die arbeidsmarkt. Gelijke toegang. Het is niet zo dat iedereen maar gewoon een baan moet krijgen zonder daar iets voor te doen, daar gaat het niet om. Het gaat erom dat iedereen dezelfde kansen krijgt. En wat we hebben gezien in die coronacrisis is eigenlijk dat de problemen die er al waren, we zijn niet geconfronteerd met iets nieuws, maar we hebben gezien dat er enorme nadelige gevolgen waren op de arbeidsmarkt, vanwege corona. En die nadelige gevolgen die waren niet willekeurig. Het was niet toevallig dat bepaalde groepen extra getroffen werden. Wat we zien, is eigenlijk zoals het vaak genoemd wordt, de tweedeling op de arbeidsmarkt. Dat die verder blootgelegd is en eigenlijk vergroot is tijdens die pandemie. Dus je hebt echt een scheidslijn tussen, laat ik het de kansrijke noemen op de arbeidsmarkt en de kansarmen, Dus bepaalde groepen in de samenleving die zijn extra hard getroffen tijdens die pandemie. [00:16:34]

SP1: Nicola benoemt de splitsing op de arbeidsmarkt, waar er aan de ene kant mensen staan die veel kansen hebben op een baan, financiële zekerheid en stabiliteit. [00:16:41]

SP4: Kansrijk zie je dat de mensen die weliswaar getroffen werden door de pandemie, thuiswerken of wat dan ook, maar dat zijn de mensen met vaste banen, die zich geen zorgen hoefden te maken dat ze hun baan kwijtraakten. Dat zijn de mensen die misschien meer theoretisch geschoold zijn, verzekerd van een goed inkomen. Die toegang hebben op rechtsbescherming op het moment dat ze toch hun baan kwijtraaken, dat soort zaken. [00:17:02]

SP1: Aan de andere kant van die lijn staan mensen die minder kansen hebben op die factoren. [00:17:07]

- SP4: En dat zijn allerlei soorten groepen, die misschien praktisch opgeleid zijn, maar met name vaak in hele onzekere werkconstructies zitten. Dus we zijn kampioen in Nederland in flexwerken. Ik geloof dat we 1,7 miljoen flexwerkers hebben of zo en ook zzp'ers. Nou dat waren ook de mensen die als eerste eruit vlogen tijdens de pandemie. En dat zijn vaak mensen met weinig financiële zekerheid, weinig opvangmogelijkheden. Dus die groepen die werden extra getroffen. En wat zien we dat bepaalde groepen juist vaak in dat soort onzekere arbeidsconstructies zitten. Dus arbeidsmigranten, vrouwen ook veel, jongeren zijn heel erg de dupe geworden, we hadden het er al over, van de pandemie. In deze podcast spreek je ook met mensen van het mbo, hè. [00:18:06]
- SP1: Ja, Dorien. [00:18:07]
- SP4: Ja Dorien, waar 20.000 mbo-studenten zijn getroffen door het feit dat ze geen stage hebben kunnen lopen. En nou dat zijn dus allemaal groepen en de jongeren zijn wat dat betreft eigenlijk een nieuwe groep, denk ik, maar die andere groepen, de arbeidsmigranten, die zijn bekend. De mensen met een andere, met een migratieachtergrond, vrouwen, dat is bekend dat daar structurele problemen zijn op de arbeidsmarkt. En die werden als eerste getroffen. En eigenlijk is dus tijdens die pandemie, die tweedeling tussen kansrijken en kansarmen, ja die is verder blootgelegd en vergroot. [00:18:45]
- SP1: Voor de jaarrapportage heeft het College veel interviews afgenomen bij mensen waarbij deze structurele problemen leken te spelen en nog meer zichtbaar werden tijdens de crisis. Zo werd er ook gesproken met Eva. [00:18:56]
- SP4: Eva is slechthorend en heeft onvoorstelbaar veel moeite moeten doen om werk op haar niveau te vinden. Dat had ze uiteindelijk gevonden bij een bank, als ik me niet vergis. En toen kwam de pandemie en zij kon die anderhalve meter afstand niet bewaren vanwege haar slechthorendheid en werd ontslagen. Ook met de boodschap: als er geen corona was geweest, hadden we je niet ontslagen. En nu is ze weer helemaal terug bij af en krijgt ze allerlei werk aangeboden wat ver onder haar niveau. Het inpakken van zeepjes. Het zijn voorbeelden van groepen waarvan met urgentie voorrang moet worden gegeven om deze problemen echt aan te pakken. En ik wil echt benadrukken dat we dat dus ook met die mensen moeten doen. Dat vind ik ongelooflijk belangrijk, vanuit de mensenrechten, geen beleid maken over mensen, zonder die mensen daar zelf bij te betrekken. Dus voor mensen met een beperking, die weten echt heel goed zelf wat nodig is in hun situatie. En wat je vaak ziet hè, dan mogen ze voor de vorm een beetje meepraten, maar echt structureel betrekken bij het maken van beleid. [00:20:00]
- SP1: Een ander voorbeeld van iemand die geïnterviewd is, is Susan. [00:20:04]
- SP4: Susan komt uit Cuba. Verblijft in Nederland zonder papieren. En verdient haar geld in wat we dan de informele economie, informele sector noemen. Dus zij maakt schoon en past op een baby. [00:20:16]
- SP1: Ja, zwart, denk ik? [00:20:17]
- SP4: Allemaal zwart. Ze heeft geen documenten. En is in die zin dus extreem kwetsbaar. Volledig afhankelijk van haar werkgeefster. En tijdens die pandemie, die werkgeefster wilde op een gegeven moment niet meer dat zij naar buiten ging, want ze was heel bang voor besmetting. Dus ze werd feitelijk opgesloten. Die werkgeefster zei ook van: jouw paspoort is niets waard. Dus zij werd opgesloten in dat huis. Nou alleen dat is natuurlijk al idioot. En op een gegeven ogenblik werd

ze zonder pardon door haar werkgeefster op straat gezet. En in dit geval, ik geloof dat ze aangesloten was bij een kerk die haar toen heeft opgevangen. Maar het laat zien hoe mensen die in een extreem afhankelijke situatie zitten, tijdens die pandemie ook echt volledig... [00:21:02]

SP1: Dat was de druppel? [00:21:04]

SP4: Ja. Al die individuele voorbeelden die we noemen, of het nou Susan is of Dore waar je ook mee spreekt, een zpp'er die zich ook ineens in een hele kwetsbare positie bevond. Het zijn allemaal individuele verhalen van mbo'ers met hun stages, maar ze zijn niet... Het zijn veel grotere verhalen. Het zijn niet deze individuen. Een rechtvaardige arbeidsmarkt waar iedereen gelijke kansen heeft, dat is uiteindelijk goed voor de hele samenleving. Dus het is niet dat ene voorbeeld. Het zijn slechts illustraties van een veel groter probleem. Ik denk altijd als je in Nederland over mensenrechten praat, vinden mensen dat heel vaak van: hoezo, dat is toch helemaal geen probleem in Nederland? Waar hebben we het over? Dat zijn dus de mensen denk ik die vaak zich aan de goede kant van die tweedeling bevinden. Maar als jij dus tot die andere groepen behoort, dan zit je nu al in een hele, nou meer dan vervelende situatie. En het is dus vanuit de mensenrechten, is het de taak van de overheid om te zorgen dat die tweedeling niet groter wordt, maar dat die sowieso bestreden wordt. Want we zien dus dat mensen echt in een neerwaartse spiraal terecht komen. En laten we die nieuwe groep nemen die in een kwetsbare positie terecht is gekomen, die jongeren. Die 20.000 mbo'ers die zo'n moeite hebben gehad om een stage te krijgen, dat kan ongelooflijk na-ijlen, want jij bent dus van de coronageneratie zonder die stage. Jouw diploma is van die tijd. Dus ja, daar moet wel... Het kan niet zo zijn dat wij zo'n generatie afschrijven van: ja dat is nou pech dat jij toevallig in dat coronajaar stage had moeten lopen. En wat we ook zien: die dus op een bepaalde afstand tot de arbeidsmarkt staan. En die dus vaak in die hele onzekere flex-constructies enzovoort zitten. Die raken dus als eerste hun baan kwijt. En lopen het grote en dat zou ik wel een gevaar willen noemen, lopen het gevaar om echt langdurig werkloos te worden. En uit alle onderzoeken blijkt als je eenmaal langdurig werkloos bent, de kans dat je dan weer echt terugkomt... [00:23:12]

SP1: De drempel wordt er niet kleiner op. [00:23:13]

SP4: Die wordt echt steeds groter. En dan krijg je echt die neerwaartse spiraal van mensen die echt dreigen in armoede terecht te komen. Nou daar weten ze toch onderhand genoeg van wat armoede doet met mensen, met de kinderen van mensen, met scholing. We zien die tweedeling. Wij hebben ons gericht op de arbeidsmarkt, maar die tweedeling is er in het onderwijs. Dus ja, gevaar, ja misschien moeten we dat soort woorden wel gebruiken. [00:23:37]

SP1: De overheid heeft ongekende maatregelen genomen. Het is een ongekende situatie geweest, waar gigantische steunpakketten zijn gekomen om mensen te helpen. Hoe het er nu naar uitziet, lijkt dit ook de ergste economische crisis te hebben afgewend. [00:23:50]

SP4: Maar we gaan dus naar een situatie waarin we kijken naar herstelbeleid en dat is ook echt de boodschap van de jaarrapportage: zorg bij dat herstelbeleid dat dat herstelbeleid is voor iedereen. Dus ook die mensen waarvan we nu zien dat die de zwaarste klappen hebben gekregen, dat die straks wel kunnen meedoen op de arbeidsmarkt. De voorbeelden zijn legio en die problemen zijn bekend. En er zijn veel actieplannen, maar wat het College nu zegt: we hebben gezien hoe kwetsbaar we zijn als samenleving en hoe kwetsbaar sommige groepen zijn, pak nou met

urgentie, met voorrang die structurele problematiek aan. En heel concreet betekent dat bijvoorbeeld: kom niet weer met een actieplan, met prachtige voornemens, maar maak het meetbaar. Breng in kaart, hou heel goed bij welke groepen in de samenleving zijn nou kwetsbaar? Er is een denktank corona, die heeft voorgesteld: kom met een dashboard van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Nou dat lijkt mij een heel erg goed middel om echt in de gaten te krijgen van hebben wij iedereen in zicht? [00:24:52]

SP1: Leg het probleem bloot. [00:24:53]

SP4: Leg het probleem bloot. En meten is weten. Dus zorg dat je weet: wie wordt er getroffen? Hoe worden ze getroffen? En neem dan maatregelen die meetbaar zijn. Zeg gewoon: over zoveel jaar of zo'n periode willen wij de arbeidsmarktdiscriminatie met zoveel procent afneemt. Maak het meetbaar. [00:25:12]

SP1: Een ander advies dat het College biedt, is handhaving. [00:25:15]

SP4: Ja, nou de arbeidsinspectie speelt een ongelooflijk belangrijke rol. Denk aan die situaties van werkomgevingen waar het door omstandigheden niet zo goed zijn. We horen verhalen uit slachterijen en dat soort werkplekken. Nou daar is het echt belangrijk dat de arbeidsinspectie er is. De arbeidsinspectie speelt ook een steeds grotere rol om discriminatie op de werkvloer tegen te gaan. Maar we hebben ook vooral nodig dat mensen allemaal toegang hebben tot adequate rechtsbescherming, dat je kunt opkomen voor je rechten. [00:25:45]

SP1: Al eerder noemde Nicola het belang van mensen betrekken die expert zijn in hun werkveld of situatie. [00:25:51]

SP4: Nou je moet denk ik oppassen, als je praat met zogenaamde ervaringsdeskundigen: ja we mogen elke keer komen opdraven, want dan gaan ze op de foto met een jongere of met iemand met een beperking. En dan hebben we weer met ze gepraat. Volgens mij is mensen betrekken bij beleid, gaat veel verder dan dat. Dan ga je niet alleen maar met ze praten, maar dan leg je ook voorgenomen beleid voor. Je vraagt ze om deel te nemen aan pilots. Je vraagt om suggesties voor beleid. Dat gaat om echt structureel mensen betrekken. [00:26:23]

SP1: Ja, dus niet voor de Bühne, niet voor de foto? [00:26:25]

SP4: Nee, dat is echt iets, we hebben bij het College ook heel veel met jongeren gesproken en daar hoorde ik dat heel veel. Iedereen wil wel een keer met ons op de foto, maar we willen echt meepraten, we willen echt meedoen. En dus dat, het betrekken van mensen en dat is betrekken in een echt fundamentele zin, is essentieel. [00:26:47]

SP1: Het betrekken van de doelgroep. Als ik vraag aan Dore, waar ze behoefte aan had gehad het afgelopen jaar, heeft ze dan ook concrete ideeën? [00:26:55]

SP2: Ik had behoefte aan gezien worden door de overheid voor al het werk dat ik al die jaren eigenlijk wel verricht heb. En voor het feit dat als je in een situatie terecht komt waar ik in terecht kom, er eigenlijk niets is om je op te vangen. En ik vind het heel belangrijk om zelfstandig te zijn en om op die manier ook mijn werkende leven vorm te geven. De situatie was alleen zo dat dat door verschillende redenen niet lukte en het stapelde zich zo op dat ik een heel onrechtvaardig gevoel kreeg. En net zo goed dat er een minimum loon is, zou je voor zzp'ers ook moeten kijken

naar wat is er minimaal nodig, wat een werkgever dus kan bieden ook, zodat ik me kan verzekeren op verschillende vlakken. En verzekeringen toegankelijker maken. Het is echt, ik moet me nu dus ook verzekeren door het nieuwe werk wat ik doe. Nou ik ben gisteren begonnen met zoeken en uitzoeken, ja ik snap er helemaal niets van. [00:28:06]

- SP1: Deze aflevering van het vraagstuk lijkt wat meer gericht op beleidsmakers dan normaal. Want er lijken door het afgelopen jaar problemen aan de oppervlakte te zijn gekomen, die aangepakt moeten worden om een verdere verdeling op de arbeidsmarkt en misschien daardoor ook wel meer locaties in de samenleving te voorkomen. De vraag die we onszelf stelden aan het begin van deze aflevering is wie er tijdens een crisis het kwetsbaarst blijken op de arbeidsmarkt. De waarheid is dat het niet altijd even duidelijk is. Deze crisis lijkt vooral een bestaande tweedeling bloot te hebben gelegd. Een tweedeling waarin er groepen mensen zijn die minder kansen krijgen dan andere groepen. Een eerste belangrijke stap hierin is dat deze groepen in kaart worden gebracht, om vervolgens te kijken of en waar ingegrepen zou moeten worden. Om misstanden te voorkomen, is ook de inzet van arbeidsinspecteurs om deze problemen aan te kaarten van belang. En we hebben het in ongeveer de helft van deze afleveringen in deze podcastserie gezegd: betrek de mensen waarover je spreekt in grotere mate en op fundamentele wijze bij het maken van je herstelbeleid. Dit zijn de mensen die in de haarvaten van de samenleving wat er speelt en elk pijnpunt van het beleid kunnen benoemen. [00:29:14]
- SP4: Ik zou echt hopen dat jongeren echt geholpen worden, dat ze niet in de problemen komen van wege het mislopen van een stage. Ik vind echt dat arbeidsmigranten die problematiek rond huisvesting, koppeling aan werk, dat moet worden opgelost. De ongelijke verdeling tussen mannen en vrouwen thuis met zorg en werk. Dat zijn dus allemaal concrete problemen van verschillende groepen die vereisen verschillende aanpak, Daarom zou ik misschien en dat is wat generieker en misschien wat dat betreft wat minder concreet, maar neem mensenrechten als uitgangspunt bij het maken van dit soort beleidsregels. Dus kijk naar wat zijn de vereisten die aan de overheid worden gesteld, dus non-discriminatie, participatie, dat soort zaken, zodat je kunt zorgen dat het voor al die verschillende groepen beter geregeld wordt. [00:30:03]
- SP1: Het vraagstuk is een productie van het Podcastkantoor en werd gepresenteerd door mij, David, Achter de Molen. De redactie voor deze aflevering lag in handen van Nikki Nieland en Remco Lopez. Voorlopig is het even de laatste aflevering van het vraagstuk. Maar mocht je deze show toch vinden, laat het dan vooral even in een review weten. Wil je daarnaast informatie over wat het College voor de Rechten van de Mens naast deze podcast nog meer doet en waarom Nederland überhaupt een instantie zoals deze heeft, kijk dan op www.mensenrechten.nl. [00:30:35]